

VUOKKO SAJANIEMI

PEDOT

TAMMI

Vuokko Sajaniemi

PEDOT

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI | HELSINKI

KIITOS

Selja ja Karoliina,
äiti ja isä,
kaikki rakkaat ystävät:
ilman teitä tuskin mitään olisi syntynyt.

Kiitos myös kaikki käsikirjoitusta sen eri vaiheissa lukeneet ja kirjoittamisessa eteenpäin rohkaisseet, erityisesti Hannu Harju, Jyrki Kiiskinen, Päivi Koivisto ja Hannu Simpura.

Kirjoitustyötä ovat tukeneet WSOY:n kirjallisuussäätiö
ja Kansan Sivistysrahaston Tammen rahasto.

Metsää kohoaa kaikkialla ympärillä.

Puita vierii vieressä, toistensa lomassa, taivasta kohti kohoavia eri paksuisia runkoja. Ylhäällä oksistot sekoittuvat ja asettuvat tiheäksi katokseksi, suodattavat valoa vain hiukan. Pitkäksi venähtäneen kesän kuivattama varvikko rasahtelee kypälien alla. Kauempiana lintu päästää varoitushuudon. Kostean ojan kautta, alas kivikkoista rinnettä, suuntaan, jossa tuntuu vieras haju. Sitten puusto harvenee, risukko loppuu ja edempänä runkojen välistä kajastaa metsään kovaa valoa: siellä häämötää tyhjä, aukea tila.

Kypälien alla rasahtelee – sitten tulee hiljaista.

Liike loppuu metsänreunaan kuin näkymättömään seinään. Peltoaukea avautuu edessä kellertävänä kenttänä, vain poimurin yksinäinen ajoura kulkee sadonkorjuun jäljiltä harottavan sänkipellon poikki. Aukean takana kohoavat kylän ensimmäiset talot. Tästä asutus alkaa.

Kattopellit heijastavat iltauringon lämmintä valoa, verhot ikkunoiden edessä lepäävät raollaan, tuuli heiluttaa hiljaksen takapihan tyhjää keinua. Metsänreunan viimeiset puut las-

keutuovat suojaavasti ylle, ne peittävät eläimen näkyvistä. Käpälät uppoavat mustaan multa, maa painuu anturoiden alla, tursuilee pitkien kynsien välistä, takertuu takkuiseen karvaan. Susi jää puuston suojaan, paikoilleen, vain sen silmät liikkuvat.

Se kohoo mitättömänä keskeltä havupuiden tummanpuhuvaa rintamaa. Jos taivaalta katsoo, sitä tuskin huomaa: se solahtaa osaksi metsien erämaata eikä erotu, vaivoin nousee edes puitten latvojen tasolle. Vain pieni rykelmä taloja, pieni rykelmä ihmisiä – puista raivattu rajattu tila, vähän asfalttia ja betonia, muutama soralla tasaiseksi painettu tie. Matallia rakennuksia jotka eivät kohoa korkealle, mutta joiden väliin valo juuri sen vuoksi pääsee helpommin lankeamaan.

On kunnantalo, kirjasto ja terveystakeskus. On bensa-asema, R-kioski ja Alko. On Tokmanni ja kenkäkauppa, Sähköapu ja K-rauta. Bussiasema, josta Matkahuollon linjurien kyydissä liikkuu päivittäin salojen poikki ihmisiä ja tavaraa – ja rautatieasema, jolla junat eivät enää pysähdy, mutta jolta kiskot vievät kahteen suuntaan: kauas, ja vieläkin kauemmas.

Se on koti, Ritajärvi. Keskustassa parisenkymmentä isoa rakennusta yhteen kerääntyneenä, taloja ensin lähekkäin, sitten harvemmassa, asutus hajaantuu entisestään ja lopulta ollaan jo ihan rajoilla, kirkonkylä sulautuu ympäröiviin metsiin. Pieni joukko ihmisiä, jotka ovat tulleet tai jääneet, kukin omista syistään. Ihmisiä, jotka tuntevat toisensa – sietävät edes, vaikkeivät hyväksyisikään. Kaikella paikkansa, vaikka sitten väärä. Ritajärvelle ei voi hävitä niin kuin kaupunkiin, siellä jokainen on vääjäämättä olemassa.

Ja on kirkko, on toinenkin.

Niistä ensimmäisellä on terävät ohuet tornit, jyrkkälinjaiset, jotka kurottautuvat korkealle kohti taivasta kuin tah-toisivat puhkaista sen. Pistävän korkeat tornit ja keltaiseksi maalattua puuta, kapeat ikkunat ja ulkoseinän pystysuuntaiset lankut siistissä linjassa tornien kanssa. Sisällä avara kirkkosali ja samansuuntaisia penkkirivistöjä toinen toisensa perään, vaaleat seinät, tila joka jatkuu joka suuntaan loputomiin. Ja kaiken yllä synkkäsävyinen alttaritaulu, jossa punaiseen viittaaan kietoutunut Kristus repii väsynein kasvoin villiintynyttä orjantappurakasvustoa eksyneen lampaansa yltä. Sunnuntaisin salin täyttää virsikirjojen ylle kumartuneen kirkkokansan tumma ja harras rivistö: voi istua permannolla tai parvella, alhaalla tai ylhäällä, joka tapauksessa ollaan yhä taivaan ja maan välillä, kuljetaan tornien viitoitamaa tietä suoraan ja kiertelemättä kohti Herraa, kohti lepoa, kohti hautakivien harmautta ja taivaan korkeaa kantta. Ja parvella istuessaan voi rauhassa antaa pastorin jatkaa puuroista puhettaan tiukkailmeisten evankelistojen koristamassa saarnastuolissa, ja unohtua katsomaan ulos ikkunoista, joista levittäytyy näkymä yli pitäjän: sinistä taivasta ja valkoisia pilviä, puiden latvoja vihreinä mattoina, taloja siellä täällä iloisesti sekaisin – se on kansallismaisema, se on kotiseutu, se on elävää maaseutua.

Ja on toinenkin kirkko, pienempi ja pehmeämpi.

Sen tornit eivät puhkaise taivasta, vaan ovat painuneet kasaan ja kerälle kuin sipulit – sipulikupolit, jotka eivät kohoaisemman ylle vaan jäävät varjoon, puolitiehen, odottavat että joku tulee lähelle ja näkee. Sisällä pyhimykset katsovat hiljaisiin silmiin rukouksessa seisoo, mirhan tuoksu täyttää hämärän ja ikkunat ovat niin korkealla, katon rajassa, että

vain enkelit näkevät niistä ulos. Ohuet mehiläisvahakynntilät loistavat ikoniseinän edessä, joka erottaa papiston ja alttaritilan salissa seisovasta, itää kohti kääntyneestä kirkkokansasta. Sunnuntaisin pieni kirkko on ääriään myöten täynnä, ja laulava ja juhliiva seurakunta levittäytyy kupolikattoisesta kirkosta seurakuntasalinkin puolelle. Mutta arkipäivien palveluksissa ei rukoilijoita juuri näy, ja kirkkosalissa kohtaavat lähinnä väsyneet mummot, ruumiittomat olennot ja kanttorin kirkas sopraanolaulu.

Mutta on näkyvää seurakuntaa paikalla tai ei, astuu pappi uskollisesti alttariin, kun oikea aika on. Tummat silmät loistaen ja öljytyt, pähkinänruskeat kiharat ohimoilta kaartuen seisoo pastori vaikka sitten tyhjässä kirkossa, solealla ikoniseinän suljettujen kuninkaanovien edessä kiiltävään viittaan pukeutuneena ja laulaa sointuvalla äänellä: *Rukoilkaamme Herraa*. Ja kaikki rukoilevat: pappi korokkeellaan, pyhät ikoneissaan, mummot painoa jalalta toiselle vaihtaen – ja nurkassa seisoo nuori tyttö joka muistuttaa Herran Äitiä, paitsi että se haukottelee.

Pääsiäisen alla kirkkoon kannetaan pajunoksat, helluntaina koivut, syksyllä kesän tuoma sato ja jouluna huurteiset kuuset. Niin seurakunta pysyy vakaana uomassaan, kirkko-leipä kohoaa uunissa joka viikko, uutta syntyy ja vanhaa kuolee. Se on Ritajärven ortodoksinen seurakunta, 713 jäsentä. Yksi pyhäkkö, pieni hautausmaa, ainoina työntekijöinä kirkkoherra ja kanttori. Edellisvuonna puolet enemmän edesmenneitä kuin kastettuja ja seurakuntaan liittyneitä, mutta rukoukset kirkon säilymisen puolesta kohoavat kattojen ja puunlatvojen ylle aina pilviin saakka, ja seurakunta seisoo vakaana ja lujana, aivan kuten Ritajärvikin. Se horjuu, se häi-

lyy, joskus ehkä heikkeneekin, mutta koskaan se ei häviä. Sen olemassaolo on muuttumaton vakio, ja niin elämä jatkaa tasaista kulkuaan.

ENSIMMÄINEN HETKI

*Menkää, minä läbetän teidät niinkuin lampaat
susien keskelle. (LUUK. 10:3.)*

1

Ikkunassa on kevyet kukkakuvioidet verhot, taivaansiniset.

Kun siitä katsoo sisään, heijastaa lasi ensin vain oman kuvan. Valo käy ulkoa päin. Ja väreilevänä heijastuksena lasin pinnassa silmä, soikeanmallinen. Kaksi suippoa korvaa, kuin kaapea tornia. Pitkänomainen pää, ja sen takana, taustalla, kirkas taivas ja ohikiitäviä pilviä – sitten vähitellen heijastus hälvenee ja katse pureutuu lasin läpi, sisälle huoneeseen.

Ikkunan edessä on kirjoituspöytä, toisella seinällä iso vaatekaappi, toisella sänky. Ja sängyllä tyttö, joka levittää sylissään avoimeksi ison julisteen ja jää mietteliäänä katsomaan kuvaa, eikä vilkaisekaan ikkunan suuntaan.

Ihana, ihana Marilyn.

On katsottava noihin lumoaviin silmiin ja unohdettava itsensä, Maria ajattelee ja pyörittää sinitarraa julisteen kulmiin, painaa sen sitten lujasti kiinni huoneensa seinään. Siinä se loistaa vaaleaa ruusutapettia vasten: Marilyn hyvin istuvassa jakkupuvussa ja kissamaisen soikeissa silmälaseissa, toinen käsi poskelle kohonneena, silmät hämmennyksestä laajen-

neina ja huulet hieman raollaan. Kuin saatuaan juuri kuulla jotain arkaluontoista, jotain salattua – jotain, mitä kaikki eivät tiedä. Valo lankeaa suoraan kasvoille, iho hohtaa vaaleana ja silmistä voi nähdä, ettei tuo hämmennys ole todellista, vaan sen takana on kivenkova usko ja täydelliset piirteet, joiden läpi loistaa varmuus kaikesta. Sitä voi vain ihaila. Eikä epävarmuudella ole sinussa mitään sijaa, kaunis Marilyn!

Tummaa turkista oleva irtokaulus roikkuu huolettomasti sivulla, paljastaa kapean kaulan, vain vähän matkaa, sen kuulaan, tasaisen ihon. Tässä kuvassa ei ole mitään sopimatonta. Ja nuo korkeat poskipääät, vakava ilme, kuin suoraan pyhien kuvista – niistä, joissa naiset istuvat liikkumattomina, silmät luotuina ylös taivaaseen tai alas maahan, sädekehä päälakea ympäröiden. Jos laskisit kiharoillesi hunnun, Marilyn, ei sinua ihan helposti tunnistaisi. Olisit melkein kuin Herran Äiti, kuin Neitsyt olohuoneen seinällä roikkuvassa ikonissa. Kissamaisissa laseissasi seisoisit ristin juurella, linssien takana sinun silmäsi räpsähtäisivät vakaasti ja kasvoillasi olisi tuo sama ilme: sinä tietäisit, olisit saanut tietää, ja siksi surisit. Voi Marilyn, Marilyn! Seisot ristin juurella tai et, on sinunkin kohtalonasi menettää maailmalle juuri se, mitäניתen rakastat.

Maria havahtuu siihen, että joku seisoo ovella. Isä. Vakavin silmin se katsoo julistetta, katsoo Mariaa. Tässä kuvassa ei ole mitään sopimatonta. Isän katse seisahtuu hetkeksi Marilynin silmiin, valkeaa valoa hohtaviin kasvoihin. *Se on ikoni, isä, minun ikonini*, Maria ajattelee, eikä sano mitään. Paino tiivistyy jossain rinnan kohdalla, painuu syvemmälle, kohti selkää, vetää ryhtiä kasaan. On niin hiljaista. Marilynin valo täyttää huoneen. Ja ilmaan jää värei-

lemään jotain, ehkä sana joka odottaa, tai kysymys, jokin joka ei löydä pintaan.

”Tuletko kirkkoon?” isä kysyy.

”Tulen”, vastaa Maria ja tarttuu laukkuunsa.

Sunnuntaisin kirkon kivisellä lattialla saa seistä jalkansa kiipeiksi saakka. Sillä liturgian aikana on vain muutama kohta, jolloin sopii istua, ja silloinkin istutaan siististi ja huomiota herättämättä: jalkaa ei nosteta toisen päälle, nilkkaa ei pyöritellä ilmassa. Ei nojauduta rehvakkaasti taaksepäin tai liikehdiä levottomasti puolelta toiselle, eikä varsinkaan supista taukoamatta, toisten keskittymistä häiriten.

Istutaan siis aivan toisin kuin Anniina nyt.

Se kumartuu kohti ja kuiskaa korvaan, sillä on niin paljon mielessä että sen on vain kerrottava, eikä se millään malttaisi pysyä paikoillaan vaan haluaisi mennä jo.

”Voi jumalauta jos se saa tietää”, kuiskaa Maria Anninalle kuoronurkkauksessa. Kanttori lukee juuri keskellä kirkkoa päivän epistolaa, pyhän apostolin sanat peräänkuultavat uskollisuutta ja lujuutta seurakunnalta, joka lukukappaleen ajaksi on saanut istahtaa lepuuttamaan puutuneita jalkojaan. Ikoniseinän keskiovet alttariin ovat avoinna, niistä näkyy kultaa hohtava alttaripöytä ja sen yllä suuri kokoinen ikoni, josta Vapahtaja tarkkailee palavilla silmillään kirkkokansaa. Täydellinen ihminen ja täydellinen Jumala, sen katse tavoittaa jokaisen kirkossa seisijan, ulottuu salin perimmäiseen nurkkaankin. Ja alttaripöydän vieressä hohtaa lisää kultaa, kullalla kirjoitun papinkaavun peittämä polvi – se on isä, joka istuu alttarissa kuuntelemassa epistolalan luentaa, ja isän kasvoja näkemättäkin Maria tietää:

silmät suljettuina ja välillä silmälaseja nenälläan kohottaen.

”Ei se saa, kuka sen sille kertoisi. Ei siun sellaista tarvihe mieltä.”

Anniinan korkosaappaan kärki leikkaa ilmaan pieniä, teräviä spiraaleja. Sen ääni on huoleton, ei se mistään murehdi. Ainahan se uskaltaa kokeilla kaikkia hulluja suunnitelmia, painelee vain menemään noilla pitkillä, ohuilla koroillaan. Toisaalta, jos Anniina jäisikin kiinni, niin mitä sille tapahtuisi. Muutama nuhteleva sana vanhemmilta, ehkä seuraava viikonloppu ilman iltamenoja – siellä se hengaisi pari päivää huoneessaan ja katsoisi läppäriltä leffoja, joraisi Antti Tuis-kun tahtiin ja suunnittelisi mitä seuraavaksi tekisi.

”Nouse, hölmö!”

Maria havahtuu mietteistään siihen, että Anniina kiskoo häntä hihasta: muut seisovat jo, ja Maria nousee kiireesti.

”Daa, sie unohat vielä sen siun soolonkin!”

Isä seisoo evankeliumikirjan kanssa kuninkaanovilla valkeassa viitassaan, vihreä feloni harteilta laskeutuen. Vihreä niin kuin kasvu ja uusi elämä, vihreä niin kuin Marian silmät. Vihreä niin kuin ihan tavallisen tylsä sunnuntai. Isä lukee evankeliumia, laulava ääni kaikuu mahtavana kirkossa ja seurakunta kuuntelee pää painuksissa katse lattiaan luotuna, kuten tapana on. Maria ei niin tee, ei nyt eikä koskaan, sillä on kiehtovaa kun voi huomiota herättämättä katsoa kohti, tuijottaa vaikka ihan suoraan eikä kukaan katso takaisin. Sitä voisi tehdä ihan mitä vain, kenenkään huomaamatta. Niin kuin pienenä, kun Marialla oli evankeliumin luennan aikana tapana sulkea silmänsä ja kuvitella muuttuvansa painottomaksi, tuntea nousevansa kevyesti ilmaan kuin lintu. Äänet-

tömästi hän irtosi väkijoukosta ja tungoksesta, liian lähellä toisiaan seisovista ihmisistä, leijaili hitaasti kirkkosalissa seisosvien seurakuntalaisten maata kohti painuneiden päitten ylle kohoten yhä ylemmäs ja ylemmäs. Lennähti ensin ikonostaasin ristiin, sitten kattokruunuun, lopulta kohti kirkkosalin kattoikkunoita joista valo heijastui sisään ja joista näkyi kappale taivasta, todellista taivasta: sinistä, harmaata tai valkoista. Eikä kukaan huomannut mitään, kenenkään huomio ei kiinnittynyt lentävään pikkutyttöön, sillä kaikki vain tuijottivat lattialaattojen saumauksia tai omia kengänkärkiänsä läpi evankeliumin sanojen painon.

Mutta nyt Maria ei sulje silmiään eikä kuvittele leijailevansa painottomana kohti kattoa, vaan katsoo isään ja miettii mitä se tekisi jos saisi tietää, että muutaman viikon päästä tytöt menevätkin Anniinan mökin sijaan Eerikan kotibileisiin, koko yöksi. Kuinka noloa on vielä lukiossakin joutua keksimään kaikenlaisia vähäjärkisiä tekosyitä kohtuuttomia kotiintuloaikoja välttääkseen, ja mitä isä sitten tekisi jos saisi tietää, ei kai mitään – mutta isä ei tiedä. Sen sijaan se on jo edennyt evankeliumista saarnaan, ääni painuu puheen edetessä yhä voimakkaammaksi, sana toisensa jälkeen saa syvemmän kaiun. *Meidän pappi se on niin hyvä saarnamies*, sanoisivat mummot taas palveluksen jälkeen kirkkokahvipöydässä ja Maria punastuisi, tietämättä tarkalleen miksi.

Saarna on ohi, isä takaisin alttarissa ja Marian katse tiiviisti kanttorin kädessä, merkkiä odottaen. *Anna palaa, Maukka*, kuiskaa Anniina, ja niin Ritajärven ortodoksisen seurakunnan sunnuntaitrio heläyttää liturgian pyhimmän osan aloittavan kerubiveisun, kostuttaa mummojen silmät nuorilla raikkailta äänillään. Kirkkoherran tyttären sopraano

kaikuu kuoronurkkauksesta alttariin, mutta ei yllä kaartuvaan kattoon saakka. Isä seisoo selin kirkkokansaan, selkä suorana pyhän pöydän edessä, rukousta lausuen ja hellittämättömästi eteenpäin tuijottaen. Isän katse ja alttarijeesuksen kaikkinäkevät silmät, ne kohtaavat esteettä eikä kumpikaan käännä katsettaan. Sooloveisu etenee juuri huippuunsa, yläsävelet irtoavat Marialta helposti, tätä on koko viikko taas harjoiteltu. Kiertäessään saaton mukana kirkkosalia tuijottaa isä yhä ilmeettömästi eteenpäin, sen kasvoilla ei näy hymyä.

”Way to go”, toteaa Anniina kun kanttorin käsi laskeutuu ja viimeiset sävelet sammuvat kirkon kupoleihin.

”Muista nyt, ettet sit fajjalles mittään mainihe.”

”Oot sie hullu. En kai nyt.”

”*Rakastakaamme toinen toistamme...*” alttarista kajahtaa, ja Anniina tönäisee Mariaa terävästi kylkeen.

”Samukin on tulossa sinne.”

”Mitä?” Maria haluaa kuulla tuon vielä uudelleen.

”Samukin tulee”, Anniina lallattaa.

”Ei vittu. Mitä mie laitan päälle?”

”Elä huoli. Mie siulle keksin.”

Anniina nappaa Marian kuorokansion ja piirtää stemmanuotin taakse punaisella tussilla. Rintsikat. Alushousut. Vai bikinit?

”Onks noi bikinit vai alusvaatteet? Ei ne mitkään allasbilleet oo”, Maria nauraa.

”Eikä miulla sitä paitsi oo punasia.”

”Eikä miulla muun väristä kynnä nyt.”

”Kai miun on muutaki laitettava?”

”Miks olis?”

Kanttori luo tyttöihin pitkän katseen, ollaan jo uskontun-
nustuksen lopussa.

”...odotan kuolleiden ylösnousemusta ja tulevan maailman elämää aamen”, laulaa Anniina ja piirtää alusvaatteiden päälle vielä punaisen prinsessakruunun.

”Tän vielä laitat niin avot. Siinä kuule yhtä Samua vie-
dään ja lujaa.”

”Sie oot ihan hullu!”

Alttarilla isä on siirtynyt ehtoollismaljan eteen ja on kuo-
ron vuoro laulaa taas. Pian viini muuttuu vereksi ja leipä ruu-
miiksi, ja seurakunta asettuu jonoon maljaa pitelevän pasto-
rin eteen, tullakseen jokainen vuorollaan osalliseksi ikuisen
elämän lahjasta, joka mahtuu pikkuruiseen lusikkaan. Ma-
ria katsoo isän ojentamassa ehtoollislusikassa olevaa punaista
nestettä ja ajattelee Anniinan juuri kuvittamia punaisia bile-
vaatteita. Viini on lämmintä ja kitkerää, se valuu kurkusta
alas ja tuntuu lämpöä hohkaavana vatsan pohjassa saakka.

”Mie en kestä. Siis oikeesti mie en.”

Anniina tuijottaa inhoten kirkkokahvipöytää: kahvittaja-
mummojen leipomien pikkuleipien pintaan on pursotettu
valkoisella sokerikuorrutemassalla muhkuraiset ristit.

”Ristejä. Pikkuleivissä. Siis niinku ristejä pikkuleivissä?”

Anniina pyörittelee silmiään ja irvistää.

”Ollaanko myö jottain helluntailaisia vai?”

”Tulukkee tytöt istummaan”, pyytelee Rauni pöydän
äärestä.

”Niin kauniisti lauloitte taas.”

Valo tulvii sisään seurakuntasalin isoista ikkunoista. Ruu-
dun toisella puolen aukeaa hiljainen ajotie, sen takana ko-

hoaa puiden tiivis rivistö. Suuren männyn oksalla istuu varis ja kraakkuu, ja vaikka ääni ei yllä lasin läpi, sen voi kuvitella korvissaan. Nokka kiiltää auringossa, kun lintu nojaa koko painollaan puuhun, paksuun käppyräiseen oksaan. Sitten varis kääntää päänsä kohti kirkkoa ja katsoo suoraan ikkunaan, jotenkin tyytymättömän oloisena, melkein kuin arvostellen.

Ympärillä häly tasoittuu, ihmiset asettuvat pöydän ympärille. Isä istuu papin paikalla pöydän päässä ja puhelee seurakunnan uuden kanttorin Saaran kanssa.

”Mie en vieläkkään ymmärrä että miks ihmeessä se muutti tänne. Siis niinku tänne”, Maria kuiskaa Anniinalle.

”*Tutkimattomia*”, laulaa Anniina ja kaappii pikkuleipiä lautaselleen.

”*Tutkimattomia on tiet!*”

Saara on muuttanut paikkakunnalle vasta muutama kuukausi sitten. Se on vielä nuori, viime keväänä valmistunut, silti se tuli ihan omasta halustaan ja pitkän matkan takaa, niin vain muutti yksin tänne, Ritajärvelle. Asteli kuoron eteen, paukautti nuottipinonsa analogille ja alkoi laulaa. Hyvin se vetää, Maria miettii, hyvä äänihän sillä on, voimakas. Ja paljon uusia sävelmiä, ihan erilaisia sovituksia ja toisenlaista ohjelmistoa kuin eläkkeelle jääneen Paulin kanssa laulettiin. Muutama kuorolainen siitä jo protestoikin, että miksi nyt koko ajan uutta, eikö vanha kelpaa. Mutta Saara vain kohotti käntensä ja antoi merkin, oli alettava laulaa, ei siinä ehtinyt nurista.

Nyt isä puhuu Saaralle hiljaisella äänellä ja avaa kalenterinsa, osoittaa siinä tyhjää kohtaa, tyhjää sivua, ehkä ne sopivat jostain kastetilaisuudesta tai panihidasta tai muusta toimituksesta. Ja Saara nyökkää ja isä kirjoittaa siihen, tyhjille

riveille, ja Maria kääntää katseensa takaisin ulos – vielä on kesä mutta ei enää kauaa, syksynhän olisi oikeastaan pitänyt jo alkaa, se vain viivyttlee. Puun oksa on tyhjä, juro lintu on lennähtänyt matkoihinsa.

”Vai että susia!”

Maria havahtuu ympärillä alkaneeseen keskusteluun. Pöydän toisella puolen istuu Aija Kosunen, opettaja ja kunnanvaltuutettu, jonka kasvot ovat valahtaneet kalpeiksi.

”Minä en ainakaan usko, täällä mitään susia ole!”

Suupielet kireinä Kosunen laskee kahvikupin pöydälle, sormet puristuvat kupin ohuen korvan ympärille, rystyset kuultavat vaaleina.

”Kyllähän ne metsämiehet jälet tunnistaa...” yrittää Rauni väliin.

”Siis mitkä jäljet? Kesällä!”

”No siellä tien penkalla... Kyllähän sinnekin jäipi, ihan selevästi kun on pehmiä maa. Siellä ne oli ollu ja ihan selevästi kuulemma suen eikä koiran...”

”Minä en kyllä usko! Ei ole näillä tienoin ennenkään ollut.”

Maria seuraa Anniinaa, joka raaputtaa lusikalla sokerikuorrutetta pois pikkuleivän päältä. Se on niin periaatteen ihminen. *Susia, jännää*, se mutisee eikä kukaan kiinnitä siihen mitään huomiota. Pikkuleipä katoaa Anniinan suuhun, risti jää makaamaan vaaleana muodottomana kasana lautasen reunalle.

”Tänne jos tulevat niin ammutaan!” jylisee Aijan puoliso Raimo, ja Aija liikahtaa kiusaantuneena.

”Susi on suojeltu eläin...” kantautuu Saaran sovitteleva ääni pöydän päästä, mutta kukaan ei reagoi siihen. Anniina muotoilee sokerikuorrutemassaa lautasellaan uuteen uskoon.

Se siristää silmiään niin kuin aina, kun oikein keskittyy johonkin.

”Ja minä sanon että ammutaan!”

”Kyllähän ne metsämiehet tietää... Susi se on ollutna, mutta oliskos sellanen nuori vaelteleva...”

”Ja kyllä ne meidän pitäjän juopot metsästäjät tiedetään! Koiraan sekoittaneet kun päissään ovat olleet. Ihme etteivät ole vielä toisiaan ampuneet!”

”Elähän nyt Aija...”

Anniina on saanut puuhansa valmiiksi ja pyyhkii nyt sormiaan lautasliinaan. Leveä pää, kaksi korvaa, pitkä suippo kuono. Ihan näköinen siitä tuli. Tummaa keramiikkalautasta vasten piirtyy suden vaalea pää. Maria upottaa hampaansa pikkuleipään, risti katkeaa keskeltä kahtia.

”Mitäs isä Lasse on susista mieltä?” joku tahtoo tietää.

”Minä noista huhuista välitä...”

Isä vaikuttaa kiusaantuneelta ja syventyy selaamaan kalenteriaan. Se vilkuilee Saaran suuntaan kuin sanoakseen jotain, mutta Saara on syventynyt susikeskusteluun eikä katso isään päin. *Mie halluun nähdä suden*, supattaa Anniina hiljaa ja koputtaa lusikalla lautastaan. Silloin Saaran kirkas, sointuva ääni kantautuu isän vierestä läpi pöydän.

”Eihän niistä susista mitään haittaa ole. Ei ne ihmistä vahingoita, ei niitä pidä häiritä.”

”Sanopa tuo niille, joilla on lemmikkejä tai pieniä lapsia!”

”Tai sanopa hukalle, joka tulee tiellä vastaan!”

”Mutta eihän ne tule asutuksen lähelle kuin ehkä ohikulkumatkalla. Susihan kuuluu Suomen luontoon, antaa sen rauhassa elää...”

”Jumalauta mitä kaupunkilaista potaskaa!”

Keskustelusta kiihtynyt Raimo lyö molemmilla käsillään pöytään, kuppi kilahtaa asettia vasten, kahvia läikkyy pöydällekin. Yhtäkkiä on aivan hiljaista. Katseet menevät ristiin, varovasti toistensa ohitse – naurua pidätellen Anniina levittää sokerikuorrutesuden päälle lautasliinan. Silloin isä sulkee kalenterinsa, rykäisee ja nousee äkkiä seisomaan.

”Jos sitten olisi loppurukouksen aika?”

Marian rukous elämänantajalle

Elämä virtaa katkeamatta lähteestään, mutta kaikki jää minulle vieraaksi.

Kuka olet sinä, josta kaikki olevaiset saavat alkunsa; josta kohtuuttomuus, riittämättömyys ja kaikista synnillisin välinpitämättömyys virtaavat? Olen rukoillut sinua kauan, koko elämäni, etkä sinä vastaa. Mikä on tämä elämä jonka olet luonut, tämä joka alkaa ja jatkuu, mutta lopusta emme tiedä? Siitä minä en haluakaan tietää, mutta nyt haluaisin elää. Haluaisin kohottaa kasvoni sinun puoleesi ja nähdä käden, joka kutsuu luokseen. Vain yksi rukous on jäljellä, ja tiedän ääneni soivan niin kauksi että sinun on kuultava: anna elämän virrata äläkä pidätä, anna kaiken asettua paikoilleen ilman pakkoa.

Isä, minun profeetansieluni on alkanut tehdä kipeää. Näen sen läpi pedon silmät, jotka loistavat pimeässä: ne katsovat suoraan minuun, isä, enkä minä pelkää.

Pieni maalaispitäjä metsien keskellä, itärajan tuntumassa.

Nuori Maria, ortodoksisen papin tytär, kohtaa näyn, jota ei suostu käsittämään.

Isä Lassen elämässä on vain työ ja tytär. Kunnes tulee kolmas, joka rikkoo tasapainon.

Ja metsän sudet hiipivät yhä lähemmäs kylän taloja, niin että asukkaat valtaa pelko, kiihko ja innostus. Kukin reagoi uhkaan oman luontonsa mukaisesti, Mariakin.

Pedot on moniääninen, vahvatunnelmainen esikoisromaani, joka kurottaa kohti ihmisenä olemisen mysteeriä.

#kirja

WWW.KIRJA.FI

9 788531 81314

84.2

ISBN 978-951-31-8131-4